

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, M.DCCXI

§. V. Aliæ pro sextâ conclusione rationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84777](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84777)

utuntur præterito, ea definitio ignorantia vincibilis, & invincibilis à P. Thyrio dicitur communis, ita quia ferè omnes T.T. ut patet ex eorum verbis, & locis, tum hoc §. tum d. 5. *sect. 2. §. 2.* citatis; quia, inquam, ferè omnes utuntur præfenti, nostra definitio, adeoque sententia erit communissima, & magis apta ad rem decidendam, an nunc peccetur; dico enim, quòd si nunc est invincibilis, nunc non pecco; si autem nunc est vincibilis, nunc pecco. Demum, ut supra dixi d. 5. *sect. 2.* contra P. Eliz. an necne ignorantia, vel error sequens ad originale, aut personale, dicendus sit vincibilis, an invincibilis, est pura quæstio de voces in quâ dixi, quòd si ignorantia illa, five sit antecedens, five consequens, talis sit, ut nunc expelli non possit, nunc est invincibilis, cum ita ferè omnes loquantur.

§. V.

Alia pro sexta conclusione rationes.

SUMMARIUM.

Nullum quoad instans præfens est discrimen inter Adversarios, & Jansenium, nisi quoad præteritum fuerit, nempe personalis, & non tantum originalis libertas. Hinc omnes rationes, quas contra Jansenium trahunt, retorquentur, n. 77. ad 80.

Offendo non satis libertatem facti, & redarguo allegando aliquas Baij, & Jansenij damnatas, n. 80. ad 92.

Absurda, si detur, satis novam facti libertatem, n. 94.

Nulla quoad punctum præfens inter Jansenium, & Adversarios differentia, n. 95. ad 99.

Omnes Pontifices, & Doctores desinientes ignorantiam invincibilem, utuntur præfenti, 100.

Manebunt inutiles Pontificum de ignorantia invincibili definitiones, n. 101.

Libertas quid ex S. Thom. n. 103.

Discrimen, quod Adversarij dant, ansam præbet Jansenistis, ut suo in errore persistant, n. 104. 105.

Non retractatio ignorantia vincibilis non facit, quòd hæc perseveret, ibid.

Dua cognitiones regulariter necessaria ad peccandum ex S. Thom. n. 107. 108. 109.

N. 77. **P**robatur 2. contra P. Thyrsium n. 156. & Palanco, & Elizal. quia licet detur ali-
P. Thyrs. quod discrimen inter sententiam Jansenij, &
Palanco. sententiam asserentem, posse peccari, quin in-
P. Eliz. stanti, quo quis peccat, advertat se peccare, quatenus iste de præterito personaliter advertit; contra in sententia Jansenij, qui peccat eo instanti, quo non advertit se peccare, numquam de præterito personaliter advertit:

attamen ut fusè docui d. 5. *sect. 2. §. 3.* contra Jansenium, & P. Elizal. hoc discrimen nullum est; nam Concilia, Pontifices, SS. PP. & T.T. absolute dicunt, ignorantiam, quæ vinci non potest, excusare à peccato; quòd autem una de præterito personaliter vinci potuerit, altera de præterito personaliter vinci non potuerit, facit discrimen inter utramque ignorantiam de præterito, quòd una fuerit vincibilis, altera non fuerit vincibilis; nullum autem discrimen faciunt de præfenti: five enim in sententia P. Eliz. & P. Thyrsij, ignorantia, quæ nunc vinci non potest, secuta fuerit ad personale, & fuerit olim vincibilis in peccato personali; five in sententia Jansenij ignorantia, quæ nunc vinci non potest, non secuta fuerit ad personale, nec fuerit in peccato personali, sed tantum in Adamo vincibilis; si utraque nunc vinci non potest, utraque nunc est invincibilis; licet una fuerit olim personaliter vincibilis, altera non fuerit olim personaliter vincibilis, sed tantum in capite, seu originaliter vincibilis. Ratio est; quia implicat, ut duo homines nunc æquali modo se gerant, & æqualem nunc habeant potentiam, & obligationem, unus autem peccet, alter non peccet, idem operando: ergo si pro præfenti neuter potest vincere ignorantiam, licet unus olim potuerit, alter olim non potuerit, neuter pro præfenti peccat, aut uterque pro præfenti peccat; hoc secundum dici non potest, salva veritate Catholica de ignorantia invincibili; ergo nec primum mihi videtur dici posse.

Confirmo asserendo prius, dein retorquendo omnes rationes, quas P. Thyrsus, & alij contra Jansenium adducunt. Prima est n. 22. quia si ignorantia invincibilis non excusat, Deus jubet impossibilia, quod implicat. Sed contra; quia, juxta P. Thyrsium, & Palanco, omnimoda hic, & nunc peccati inadvertentia non excusat à peccato nunc: ergo Deus nunc jubet impossibilia; vel si non jubet impossibilia, implicat, ut quis nunc peccet, non advertens nunc se peccare. Secunda; quia peccatum debet esse voluntarium; sed ignorantia invincibilis peccati tollit voluntarium peccati: ergo ignorantia invincibilis tollit peccatum. Sed contra; quia, juxta Adversarios, omnimoda nunc peccati inadvertentia non tollit nunc peccatum; nam potest quis nunc peccare, etsi nunc non cognoscat se peccare, dummodò olim potuerit: ergo vel peccatum non debet esse voluntarium, seu cognitum, ut peccatum, vel si debet cognosci ut peccatum, implicat, ut quis peccet nunc, non cognoscens nunc esse peccatum, etsi olim cognoverit, aut cognoscere potuerit: quod enim in

N. 78. P. Thyrs.

Palanco.

in

in sententiâ Jansenij, mentiens nunc ex errore invincibili, quod mendaciū sit in tali casu honestum, numquam cognoverit personaliter, quod mendacium sit peccatum: e contra in sententiâ P. Eliz. & P. Thyrsi, mentiens nunc cum omnimodâ ignorantia, quod nunc mendacium sit malum, heri personaliter cognoverit, aut cognoscere potuerit mendacium esse malum, facit tantum, quod iste peccaverit heri, ille non peccaverit heri; non tamen facit, quod iste peccet hodie, ille non peccet hodie, cum hodie utriusque ignorantia vinci non possit; nam, ut vinci posset, deberet hodie cognosci malitia ignorantia; à neutro autem, ut supponitur, cognoscitur hodie malitia ignorantia, aut mendacij, cum uterque operetur non advertens hodie se peccare.

Tertia est n. 33. quia si invincibilis ignorantia juris naturalis non excusat, nec amentia excusat, cum utraque sit poena peccati originalis. Sed contra; quia, juxta P. Thyrsium, amentia in poenam peccati personalis immixta excusat: ergo etiam omnimoda peccati inadvertentia nunc existens, etsi immixta in poenam ignorantia vincibilis præterita, excusabit: quod si dixerit, amentiam excusare, quia tollit libertatem facti; dicam ego omnimodam peccati hic, & nunc ignorantiam excusare nunc à peccato, quia tollit libertatem peccati hic, & nunc; libertas enim peccati hic, & nunc constituitur per cognitionem saltem dubitativam, aut apprehensivam peccati; sed hæc hic, & nunc non datur, quia sine omni advertentiâ nunc existente peccatur nunc, juxta Adversarios: ergo non datur hic, & nunc libertas peccati.

Quarta est n. 39. quia posito errore invincibili Petrus necessitabitur ad peccatum, implicat autem peccatum necessarium. Sed contra; quia, juxta Adversarios, non implicat peccatum nunc sine libertate præsentis peccati; ergo non implicat peccatum necessarium; vel si hoc implicat, implicat peccari nunc sine libertate peccati nunc; hæc autem constituitur per advertentiam nunc peccati. Quod si dixerit operantem sine omni advertentiâ præsentis peccati necessitari consequenter, necessitatem autem consequentem ad exercitium liberum personale præteritum non tollere libertatem: e contra, in sententiâ Jansenij, non advertens peccaret necessario necessitate antecedenti ad omne exercitium personale liberum. Contra est, tum quia, ut dixi d. 5. tam ignorantia sequens ad originale, quam ad personale, potest dici respectu alterius personalis antecedens; tum quia hoc unice probat, quod sæpe monui, nempe,

Tom. I.

quod in sententiâ P. Thyrsi, & P. Elizal. ignorans vincibiliter peccaverit olim, dum cum ignorantiam non amovit; non autem probat, quod si ille idem nunc nullo modo advertat, & nunc careat libertate peccati, quod peccet nunc; tam enim laborans omnimodâ ignorantia peccati hic, & nunc sequente ad personale præteritum, quam eadem laborans sequente ad originale, & ad nullum personale præteritum, caret libertate peccati hic, & nunc; ergo nunc, vel uterque, vel neuter peccat. Addo me non intelligere, quomodo P. Thyrsius, ex eo quod velit cum omnibus T. T. de ratione peccati esse, ut sit voluntarium, inferat consequentiam è diametro oppositam, non esse, ut sit voluntarium, sed satis esse ad peccatum nunc, libertatem peccati præteritam, seu quod fuerit voluntarium, cum libertate facti præsentis.

Quinta est; quia ait n. 42. Non minus est de ratione peccati cognitio malitiæ, formalis, aut interpretativa, præsens, vel præterita, physice, vel moraliter præsens, quam libertas indifferentiæ: ergo sicut implicat, ut quis peccet, quin ante peccatum detur potentia ad non peccatum residens personaliter in ipso peccante, quâ potuerit, aut possit impedire peccatum; ita implicat, ut quis peccet, quin ante peccatum præcesserit cognitio formalis, aut interpretativa malitiæ, quâ cognitione possit, aut potuerit vitare actionem malam. Sed contra, tum quia, juxta P. Thyrsium, & Adversarios, non implicat, ut quis peccet nunc sine ullâ advertentiâ nunc; ergo non est necesse ad peccatum cognitio; vel si necessaria est ad peccatum cognitio peccati, necessaria etiam erit ad peccatum nunc, cognitio peccati nunc: tum quia quero, vel de necessitate peccati est, quod libertas peccati (constituitur autem, per Adversarios, hæc libertas necessario per cognitionem peccati) sit moraliter præsens, dum quis peccat, vel non? Si affirmant; ergo cum libertas peccati nunc constituitur per cognitionem præsentem peccati, implicabit peccari nunc, absque eo quod nunc cognoscatur peccari: si negant, contra est; quia per P. Thyrsium, & alios, ut quis nunc peccet, debet nunc habere libertatem facti, non tamen debet habere nunc libertatem peccati: ergo (infero ego) debet nunc etiam habere libertatem peccati. Consequentia probatur; quia sicut libertas facti præterita, juxta Adversarios, non est satis ad peccandum nunc, sed necessario requiritur nunc libertas facti; ita multo magis ad peccandum nunc, non satis erit libertas peccati antiqua, sed necessaria erit libertas peccati æquivalenter saltem

T. iij

novas;

nova; vel si non est necessaria ad peccandum nunc, libertas peccati nova, sed satis est antiqua, non video, cur non satis similiter erit ad nunc peccandum libertas facti antiqua. Sanè nec umbram video disparitatis; quid enim facit nova libertas facti in ordine ad constituendum novum peccatum, cum peccatum non tantum constituatur per libertatem facti, sed per libertatem peccati? Si ergo non datur nova libertas peccati, nec dabitur novum peccatum.

Addo, quod cum ex hac paritate inferatur non esse necessariam novam libertatem facti, sicut, juxta P. Thyrsium, ad novum peccatum non est necessaria nova libertas peccati, sequitur, quod amens, stante amentia à se libere causata, poterit eà stante de novo peccare, quomodo stante errore hic, & nunc invincibili à se libere causato, nunc de novo peccatur; nam opus positum stante amentia potest dici liberum libertate facti, & libertate peccati præteritâ, eo modo, quo, juxta P. Thyrsium, opus positum sine libertate peccati præsentis, sed cum solâ libertate facti præsentis, est, juxta illum, novum liberum peccatum.

N. Probatur 3. quia hæc propositio, *Ad merendum, & demerendum, non est necessaria libertas indifferentia, sed sufficit a coactione*, est una ex damnatis Janfenij ab Innocentio X.

Hæc propositio, *Tametsi detur ignorantia invincibilis juris nature, hæc in statu nature lapsæ operantem ex ipsa non excusat à peccato formali*, est una ex damnatis ab Alex. VIII. Hæc,

Quod voluntariè fit, etiamsi necessitate fiat, liberè tamen fit: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali: Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quod necessario facit, sunt tres Baij damnatæ à B. Pio V. Greg. XIII. Urb. VIII. ergo veræ sunt contradictoriæ in tempore præsentis, Ad meritum, & demeritum necessaria est semper libertas indifferentiæ: Ignorantia invincibilis semper excusat à peccato formali:

N. Quod voluntariè fit, si necessariò fiat, numquam fit liberè: Non sola violentia repugnat libertati: Homo numquam peccat damnabiliter in eo quod necessariò facit: ubi nota me in propositionibus affirmativis addidisse semper, in negativis numquam; quia cum illæ propositiones particulares sint in materiâ necessariâ (est enim de fide verum, meritum, & demeritum esse non posse sine libertate à necessitate, & non tantum à coactione, ut latè P. Ripald. contra Baium, & P. de Champs, & Em. Aguirre tom. 3. in S. Anf. d. 132. à num. 44. per totam) nam agitur de essentiâ libertatis, consequenter equivalent universalibus; idemque est dicere, Ad meri-

tum requiritur libertas indifferentiæ, ac dicere, Ad meritum semper requiritur libertas indifferentiæ; idemque etiam est dicere, Quod necessariò (intellige necessitate tollente indifferentiam) fit, non fit liberè, ac dicere, quod necessariò fit, numquam liberè fit. His positis,

Modò quæro, quinam magis, (ne dicam absolutè, modestiæ gratiâ, summè enim veneror Adversarios religionis, & doctrinâ nobiles) quinam, inquam, magis tueatur doctrinam Catholicam, *Ad meritum requiritur semper libertas indifferentia* (subintellige, ad idem meritum, & demeritum, non autem tantum in ordine ad factum, & non factum) an qui dicit, *Ad meritum, & demeritum semper requiritur libertas indifferentia*; an qui dicit, *Ad meritum, & demeritum non semper requiritur libertas indifferentia, sed satis est, ut ante annum præfuerit*? Utique melius tuetur, qui asserit primum, quàm qui secundum: sed nos asserimus primum; P. Eliz. P. Thyrs. Palanco, & M. Elbecque asserunt secundum: ergo nostra doctrina præferenda est doctrinæ Adversariorum. Idem esto judicium de alijs propositionibus. Similiter quæro, quinam magis tueatur doctrinam S. Augustini, Ad peccatum requiritur libertas peccati, nec satis est libertas facti; an qui dicit, *requiritur semper*, an qui dicit, non semper requiritur, sed satis est ad novum peccatum libertas facti sine novâ libertate peccati? Utique qui dicit primum; sed nos dicimus primum, Adversarij secundum: ergo &c.

Confirmo 1. Vel ad hoc peccatum hodiernum requiritur, sumpto in toto rigore præsentis saltem pro præsentia virtuali, & morali libertatis indifferentiæ expositâ in *advertendis, & in conclus. 4. 5. & 6.* vel, inquam, ad peccatum hodiernum requiritur libertas indifferentiæ, vel non? si requiritur; ergo cum libertas indifferentiæ constituatur per cognitionem peccati, sequitur, quod si nunc datur libertas, sive actu, sive moraliter, debet etiam nunc adesse cognitio peccati, seu intimans obligationem sciendi: ergo implicat peccari nunc, sine libertate peccati nunc, atque adeò sine advertentiâ peccati nunc, & tale tantum erit peccatum, qualis nunc est libertas; si hæc physicè, vel de novo existat, novum etiam peccatum existet; si moraliter tantum, & imputativè à libertate præteritâ, tale etiam opus contra legem erit tantum imputabile ab illâ; non autem de novo. Si N. non requiritur: ergo falsa erit propositio de-
finita, *Ad peccatum requiritur libertas indifferentia*; quæ cum sit de materiâ necessariâ æquivalet universali, seu semper requiritur; hæc

N.
83.
P. Thyrs.
P. Eliz.
Palanco.
M. de
Elbec.

N.
84.

N.
85.

P. Rip.
P. de
Châp.
Emm.
Aguir.

hæc non potest esse falsa; ergo necessariò falsa est propositio opposita. *Ad peccatum non requiritur semper libertas indifferentia*, sumpto requiritur, pro præsentia saltem morali, quæ utique constituitur per actualem advertentiam peccati, non autem per posse advertere; imò posse advertere supponit aliquam cognitionem proponentem obligationem advertendi, cum hic posse advertere, idem sit, ac posse, & teneri advertere; qui enim potest, & non tenetur, si non advertit, non peccat. Adde quòd contradictoria damnatæ debet servare idem omnino tempus, quòd damnata: ergo cum damnatæ utantur præsentia, earum contradictoriae uti debent præsentia: ergo requiritur pro instanti, quo peccatur, ipsa libertas peccati; ergo non satis est eam præfuisse.

N. 86. Confirmit 2. & quæro, quinam magis opponatur Calvino, an qui dicit, *eorum repudianda est opinio, qui consultam malitiam, & pravitatem in omnibus peccatis intercedere tradunt; nimium enim experimur quoties labimur cum nostra bonâ intentione?* Ita loquitur Calvinus in suis Institutionibus impressis Genevæ cap. 2. n. 44. citatus à P. Martin. in suo Anti-Jansenio d. 16. sect. 2. & à P. Thyrsio num. 9. quem etiam aliter citat Caram. lib. 4. Theol. Mor. Fund. in quest. Proæmiali, citat enim Calvinum lib. 2. Institutionum §. 25. ergo contradictoria Calvino erit vera, *Requiritur consulta pravitatis, & malitia in omni peccato, numquam enim labimur cum bonâ nostrâ intentione*: ergo dici non potest non requiri ad peccatum advertentiam consultam malitiæ. Rursus, cum Calvinus propositio reducatur ad has duas, *Non est necessaria consulta malitia ad peccatum: Homo sæpe labitur cum bonâ intentione*; quæro, inquam, an magis recedat à Calvino, qui dicit, *Est necessaria semper consulta malitia ad peccatum: Homo non labitur cum bonâ intentione*; an qui dicit, *Non est necessaria semper consulta malitia ad peccatum: Homo sæpe labitur cum bonâ intentione?* Utique magis recedit, qui docet primas duas, (hic enim contradicit Calvino) quàm qui docet secundas: sed nos dicimus primas; Adversarij meo tenui iudicio videntur aliquatenus accedere ad secundas; nam eò ipso quòd negant necessariam esse ad peccatum advertentiam peccati, utique negant necessariam esse consultam malitiam, cum consulta malitia non possit esse incognita: similiter dum affirmant, posse quem propriè peccare, etsi dum contra legem agit, sibi firmissimè suadeat se obsequium præstare Deo, & sine ullo scrupulo judicet firmiter esse honestum id quod agit, ut loquitur P. Eliz. & P. Thyrsus num.

150. & 152. eò ipso affirmare videntur, quòd homo sæpe peccet cum bonâ intentione: ergo ut à Calvino quantum possumus recedamus, dicendum est, numquam posse peccari sine advertentiâ ad malitiam, numquam cum bonâ intentione.

Cōfirmo 3. quia dum Pius V. Greg. XIII. N. 88. Urb. VIII. damnant hanc Baij propositionem, *Homo peccat damnabiliter in eo, quod necessario facit, seu in eo quod vitare non potest*, (dicit, potest, non potuit) faciunt oppositam veram, nempe, *Homo non peccat in eo, quod vitare non potest*; sed non advertens se peccare, non potest vitare peccatum: ergo non advertens nunc se peccare, nunc non peccat.

Ea in deliberatione eram, ut suspenderem, N. 89. quæ ex Caramuele in nostræ sententiæ favorem trahere poteram, at quia deinde meas ad munus venit dissertatio Theologica, Authore M. de Elbecque, in quâ perpetuis deplo- M. El- rat lacrymis tamquam summè laxam sen- bec. tentiam nostram de necessitate advertentiæ nunc, ut de novo peccetur nunc, hinc animus resumpsi tradere, quæ trahit Caram. ut ostendatur nostram sententiam non tantum non esse laxam, immò, ut ostendi, esse ferè omnium T. T. sed quasi necessariam esse, ut omnem Jansenij suspicionem à verâ Theologiâ removeamus: ait itaque Caram. cujus auctoritatem, quatenus Jansenistarum mentem exactè tradit, magni facio, in Apologemate n. 36. quòd cum Lovanij lauream adeptus esset, hanc propositionem, ut a cetero aliqua sit peccaminosa, oportet, ut procedat ab homine, qui percipiat quid boni, & mali in eâ sit, & antequam id videat, aut animum N. reflectat, actio nec bona est, nec mala; hanc, 90. inquam, propositionem aliquos censurasse, ut contra communem Theologiæ Christianæ, (Lutheranæ, Calvinianæ, Jansenianæ, dicere debuissent, ait Caram. n. 40.) principia, & innumera etiam immanissima hominum peccata excusare cum pernicie animarum. Hanc censuram ait Caram. l. c. sumptam fuisse ex Jansenio tom. 2. lib. 2. de Natura lapsa cap. 24. col. 116. ubi actus per se primos factos ex ignorantiâ, aut ex inadvertentiâ peccati mortalis damnat; *quamvis enim, ait Jansenius, ignoretur esse peccatum, factum tamen, quod concupiscitur, non ignoratur*. Ecce Jansenius judicat, quòd ut Petrus peccet, non est necesse, ut advertat malam esse rem, quam facit: ergo ut contradicatur Jansenio, ut aliquid sit peccatum, non satis est, ut non ignoretur, quod concupiscitur, sed necesse est, ut non ignoretur sub ratione mali: ergo necessaria est advertentia mali.

N. Sanè sicut qui patraturus est furtum, licet 91. cognos-

cognoscat se in carcerem mittendum, & nulli sacro die festo additurum, sicut iste postquam in carcerem missus est, non peccat novo peccato, si non assistat sacro, quia non est liber ei assistere, licet cognoscat malitiam omissionis sacri, quamvis hæc impotentia fuerit ei libera in furto; ita dico ego, qui hodie nullatenus advertens esse diem veneris edit carnes, licet hæc non advertentia fuerit ei libera in ignorantia vincibili, (potuit enim interrogare) non peccabit hodie. Nec ullam video disparitatem inter impotentiam, & inadvertentiam; si enim hæc non excusat hodie, quia heri vinci potuit, ita nec impotentia excusabit hodie, quia heri vinci potuit. Nec dici potest omissionem sacri non esse liberam; e contra omissionem carnis esse liberam: dico enim utramque fuisse liberam in causa; & licet usus carnis sit hodie liber philosophicè, quatenus potest edere, aut non edere; non tamen est liber theologicè, quatenus non cognoscit eum ut honestum, & ut inhonestum: quare licet Caram. concludat,

N.
92.

N.
93.

Caram.

N.
94.

Innoc.
XI.
P. Card.

Alti-
fido-
dor.
Gabriel
M. God.

quod sicut hæc propositio, *Liberum in causa est illud, quod oritur necessario a causa, quam hic, & nunc tollere possum*, est Catholica; ita hæc (ait n. 44. pag. mihi 21.) est hæretica, *Liberum in causa est illud, quod necessario oritur a causa, quam licet hic, & nunc tollere non possum, olim potui*. Licet hæc dicat Caram. ego tamen non dico, sed ab omni censura mihi tempero, ut alij sibi temperent a censuranda nostra sententia, quæ longè verior, & probabilior intrinsecè, & extrinsecè est.

Confirmo 4. quia si semel admittatur ad novum peccatum satis esse novam libertatem facti cum libertate peccati præteriti, dicam quòd ad confessionem peccatorum hodiernam satis sit hodierna confessio cum dolore anni præteriti: sed hæc sententia apud T. T. malè audit, & subiecta est damnationi post decretum Innocentij, ait P. Card. tom. 4. dist. 2. à num. 74. immò dicam satis esse ad Baptismum novam infusionem aquæ cum intentione anni præteriti, & sexcenta similia: ergo non est satis ad novum peccatum nova libertas facti, sed simul necessaria est nova libertas peccati; quo modo ad novum Pœnitentiæ Sacramentum non satis est nova absolutio, sed necessaria est nova hodie intentio. Immo dicam amorem beatificum esse liberum non tantum à coactione, quatenus est voluntarius; quam libertatem, quæ in voluntario consistit, satis esse ad meritum, docuit Alti-fidorensis lib. 3. tr. 5. cap. 3. Gabriel in 3. dist. 18. & alij pauci relati, & merito rejecti à M. Godoy tom. 3. in 3. p. d. 48. n. 70. & hodie hæc opinio, post decreta Pon-

tificia contra Baium emanata, sustineri non potest, definitum enim est ad meritum, & demeritum necessariam esse libertatem indifferentiæ, nec sufficere à coactione, ut late M. Godoy; sed etiam ideo esse amorem beatificum nunc meritorium, etsi nunc non detur libertas indifferentiæ, attamen processit à libertate indifferentiæ antiqua. Lege M. Godoy virum apprimè doctum, qui d. 49. à n. 122. probat, quòd necessitas sequens ad meum actum liberum antecedentem, possit tollere libertatem ab illis actibus, quos ea necessitas antecedit; & probat paritate amoris beatifici, qui non est liber, licet tota ejus necessitas oriatur à gratiâ, & gloriâ, quam liberè merui: ergo etiam ignorantia hic, & nunc invincibilis potest tollere libertatem ab actibus eam sequentibus, licet ea necessitas, seu ignorantia hic, & nunc invincibilis oriatur ab ignorantia vincibili, quam liberè volui.

Quapropter Bartholomæus Riccius licet Anti-Probabilista sit, attamen lib. 1. de Act. hum. cap. 14. n. 2. dixit: In tantum aliquid est culpabile, in quantum est voluntarium, & contra legem: ergo co modo est culpabile, quo est voluntarium; ergo si non habet voluntarium distinctum à voluntario causæ, non habet culpam distinctam à culpâ causæ; & e contra. Ecce nostra sententia, & nostra ratio. Et num. 3. ait: Sequitur universaliter, quòd opera prava, aut omissiones pravae procedentes ex impotentia, quam quis culpabiliter incurrit, non habeant culpam distinctam à culpâ impotentiae, nisi quis se redderet impotentem, ut pravè ageret, vel omitteret; ex. gr. si ex intemperantia incurrat in morbum, ob quem non potest recitare, nec alia facere, ad quæ alias tenetur, non habet tot culpas distinctas, quot omissiones; quia illæ omissiones fuere indirectè volitæ tantum in causa, atque adeo sunt tantum culpabiles in causa, ut tenent etiam Bellarm. lib. 2. de Gratia, & lib. arbitr. cap. 8. M. Alvar. M. Medina, & alij Expositores D. Thomæ 1. 2. quæst. 71. art. 5. & habetur ex S. Greg. Epist. ad August. Anglorum Episcopum, & refertur S. Greg. capite Adejus, in fine dist. 5. Sape sine culpa agitur, quod venit ex culpa. Hæc Riccius. Addo S. Augustinum lib. de Verâ Religione cap. 14. & 19. & tribus libris de lib. arbitr. S. Hieronymum lib. 2. contra Jovinianum dicere, *Ubi necessitas, nec damnatio, nec corona est*; S. Bernardum serm. 18. in Cantica: *Ubi non est libertas, nec meritum*; ubi nota, quòd semper utuntur presenti est, non autem præterito fuit: ergo ad peccatum nunc, necessaria est libertas nunc.

Ref.

N. Respondet P. Thyrsus n. 43. artificium
 06. Janſenij volentis conciliare peccatum cum
 p. Thyrs. ignorantia invincibili eſſe inutile. Primo, quia
 Janſen. ipſa ratio Janſenij lib. 4. cap. 12. dicentis, ea,
 Calvin. quæ ex ignorantia invincibili fiunt contra le-
 Zanch. gem naturæ, ideo eſſe peccatum, quia fue-
 runt libera in Adamo, ob cujus peccatum ea
 ignorantia immiſſa fuit; hæc, inquit, ratio
 fuit prius ab ipſo Calvino lib. 2. Inſtit. cap. 5.
 n. 1. adducta, & deinde laudata à Zanchio
 Lutheri, & Calvini diſcipulo, ita conclu-
 dente: *Summa*: omnis ignorantia eorum, quæ
 quis ſcire tenetur, peccatum eſt, quia pug-
 nat cum lege, quâ jubemur illa cognoscere,
 ſive ea cognoscere jam poſſis, ſive non poſſis;
 quod enim jam non poſſis, peccato Adæ,
 quod & tuum eſt, quia in eo omnes peccave-
 runt, factum eſt; quare falluntur Scholaſti-
 ci, qui talem ignorantiam, quam invincibi-
 lem vocant, ideo à peccato excuſant, quia
 invincibilis eſt, ut loquuntur; quamquam
 evincere etiam poſſumus eam non eſſe ſim-
 pliciter invincibilem, cum voluntarium pec-
 catum Adæ ſit conſecuta. Hæc Zanchius.

N. Secundo, quia cum certum ſit ex Inno-
 97. centio X. contra Janſenium, quod licet concu-
 Janſen. piſcentia ſit pœna peccati à nobis liberè
 in Adâ commiſſi, non tamen concupiſcentiæ
 opera ſunt peccata, niſi contra libertas indi-
 ferentiæ concurrat: ergo neque ſatis erit,
 quod invincibilis ignorantia juris naturæ ſit
 pœna peccati à nobis liberè in Adâ commiſſi,
 ut opera ſub eâ facta ſint peccatum, niſi ea
 ignorantia pendeat à libero, & personali noſ-
 træ libertatis exercitio. Tertiò, quia ad
 peccatum non eſt ſatis libertas facti, ſed ne-
 ceſſaria eſt libertas peccati: ſed ignorans in-
 vincibiliter tale opus eſſe peccatum, non ha-
 bet libertatem peccati: ergo illud opus non
 eſt formale peccatum; nam ut quis velit for-
 maliter peccatum, (ait num. 54.) debet de eo
 ſuſpicari; ut quis velit interpretativè, debet
 eſſe ex ignorantia vincibilis; & n. 53. dixerat
 ad formale peccatum requiri, juxta S. Aug.
 cognitionem malitiæ, aut ſaltem potentiam
 proximam cognoscendi malitiam; ſed non
 advertens non habet talem potentiam pro-
 ximam; hæc enim conſtituitur per adverten-
 tiam; ergo &c. Denique num. 86. concludit,
 quod peccatum personale debet eſſe liberum
 libertate personali: ergo cum mendacium
 commiſſum ex ignorantia, quæ nunc vinci
 non poteſt, potuit tamen à me vinci, quate-
 nus ea ignorantia eſt mihi perſonaliter libe-
 ra, ſit liberum libertate personali mediata in
 ſui cauſa, conſequenter erit peccatum: econ-
 tra cum mendacium commiſſum ex ignoran-
 tia, quæ à me nec nunc, nec olim vinci potuit,

quatenus ea ignorantia, nec eſt, nec fuit mihi
 perſonaliter libera, non ſit liberum ne qui-
 dem mediata libertate personali, ſequitur
 non eſſe peccatum. Hæc contra Janſenium
 P. Thyrsi: pro ſua, & noſtrâ, & Catholicâ P. Thyrs.
 ſententiâ.

Sed contra; quia, ut dixi d. 5. ſect. 2. §. 3. N.
 fuſè, & paulo ante hoc eodem §. licet detur
 aliqua inter Adverſariorum, & Janſenij ſen-
 tentiam differentia, quatenus Petrus nunc
 mentitur ex ignorantia, quam nunc vincere
 non poteſt, potuit tamen ante annum vince-
 re; Paulus autem ita nunc mentitur, ut nec
 nunc, nec ante annum ignorantiam vincere
 potuerit; hæc differentia tota eſt quoad tem-
 pus præteritum, non quoad inſtans hodie-
 rum, quo uterque mentitur: ergo ſi nulla
 eſt differentia inter utrumque quoad inſtans
 hodiernum in ordine ad vincendam igno-
 rantiam, uterque enim, ut ſupponitur, vin-
 cere eam nunc non poteſt; conſequenter
 neuter nunc peccat, ſed tantum Petrus pro
 præterito ante annum peccavit; Paulus au-
 tem pro præterito non peccavit.

Contra 2. quia in ordine ad præcipuum N.
 punctum vix ulla videtur differentia; nam
 punctum eſt, an ignorantia, quæ nunc eſt
 invincibilis, nunc excuſet: ſi autem Adver-
 ſarij docent non excuſare nunc a peccato,
 etſi nunc ſit invincibilis, utique in præcipuo
 puncto cum Janſenio convenire videntur,
 licet ab eo diſconvenient in hoc, quod ea ig-
 norantia olim potuerit perſonaliter vinci.

Contra 3. quia ſerè omnes Doctores, SS. N.
 PP. & Pontifices, definiētes ignorantiam
 invincibilem utuntur præſenti, & dicunt
 eſſe quæ nunc vinci non poteſt; & ſerè omnes
 damnatæ à Pio V. Greg. XIII. Urban. VIII.
 Innoc. X. Alex. VII. & VIII. utuntur præ-
 ſenti; ſi ergo ignorantia nunc vinci non po-
 teſt, etſi ante annū potuerit, nunc eſt invin-
 cibilis: ſimiliter ſi Petrus nunc non habet li-
 bertatem merendi, & demerendi, nunc non
 poteſt vitare peccatum; ergo nunc non pec-
 cat, etſi olim peccaverit.

Contra 4. quia definitiones Pontificiæ de N.
 ignorantia invincibili excuſante à peccato
 erunt inutiles, ſi differentia aſſignata inter
 Janſenium, & Adverſarios ſubſiſtit; nam
 præcipuum Pontificum intentum non eſt
 definire, an ignorantia invincibilis ſequens
 ad originale excuſet; ſed an ignorantia in-
 vincibilis excuſet, ſive ea ſequatur ad origi-
 nale, ſive ad personale: ergo dicere, quod
 ignorantia invincibilis ſequens ad originale,
 excuſet, ſequens ad personale, non excuſet,
 eſt reddere doctrinam univerſalem de igno-
 rantia invincibili excuſante, omnino inuti-
 lem

lem quoad omnes ferè actiones humanas; vix enim reperietur, qui ignorantia invincibili sequente saltem ad veniale personale peccatum, ne dicam in pluribus ad mortale, non laboret: ergo doctrina Catholica de invincibili ignorantia, quod excuset, si sequitur ad originale, non excuset, si ad personale, valde per hanc distinctionem infirmatur.

N. 102. P. Thyrs. Contra 5. quia P. Thyrsus meo iudicio sibi contradicit; nam n. 53. vult, ad peccatum formale requiri cognitionem, vel saltem potentiam proximam cognoscendi malitiam; hæc autem potentia proxima cognoscendi, seu iudicandi malitiam objecti supponit, ut toties dixi, aliquam saltem apprehensionem, aut dubium malitiæ; (imò idem P. Thyrsus n. 54. ait, quod ut quis velit formaliter peccatum, debet de eo suspicari,) implicat enim, ut voluntas imperet intellectui, ut cognoscat malitiam, seu iudicet objectum esse malum, aut saltem suspendat iudicium de bonitate, & malitia, nisi prius apprehendatur malitia: ex altera parte P. Thyrsus vult posse peccari sine ulla advertentia malitiæ: ergo ad peccatum formale necessaria est advertentia malitiæ, quia est necessaria potentia proxima cognoscendi malitiam, quæ potentia dicitur necessariò advertentiam; rursum non est necessaria, quia peccari potest sine ulla advertentia malitiæ; ergo contradictoria.

N. 103. S. Th. Contra 6. quia omnes T. T. conveniunt cum S. Thom. 1. 2. qu. 1. art. 1. in hoc, quod liberum arbitrium constituitur ex ratione practica, & definitur à S. Thom. Est *Facultas voluntatis, & rationis* ostendens scilicet bonum, & malum: ergo cum implicet peccatum sine libero arbitrio, implicat peccatum sine cognitione peccati, seu legis; & ideo M. Tapia lib. 1. qu. 1. art. 9. ait, actionem moralem non esse nisi actionem humanam deliberatam per rationem, & legem; quomodo autem actio regulari potest à lege, aut legem contemnere, nisi lex à ratione proponatur?

N. 104. Jan. Contra 7. quia tota differentia inter Adversarios, & Jansenij sententiam, præterquam (ut dixi) non est ad rem, quoad præcipuum punctum, an ignorantia nunc invincibilis, nunc excuset, an verò sub eà nunc invincibili, peccetur nunc, cum differentia appellet tempus præteritum, nam unius ignorantia fuit personaliter olim vincibilis, in sententia autem Jansenij non fuit olim personaliter vincibilis; attamen hæc ipsa Adversariorum doctrina inferviet potius Jansenistis, ut in suâ heresi persistant, quam ut ab eâ discedant: si enim Adversarii concedunt nobis, & Jansenistis, me posse peccare nunc

novo peccato sine libertate peccati nunc, statim Jansenistæ ita contra Catholicos arguent: Libertas personalis præterita satis est ad novum personale peccatum, licet tale opus à me firmissimè nunc judicetur, & sine ullo scrupulo, non esse peccatum: ergo etiam libertas mea in alio præterita satis erit ad peccatum hodiernum personale; dicere autem quod ad peccatum personale requiratur personalis libertas indifferentiæ, non autem sufficiat personalis libertas facti, immò non sufficiat originalis libertas indifferentiæ, dicit Jansenista, quod erit petere principium: si enim dum hodie nulla est libertas indifferentiæ nec originalis, nec personalis in Petro, peccat Petrus hodie novo peccato juxta Adversarios: ergo jam ad novum peccatum non requiritur, juxta Adversarios, nova personalis libertas indifferentiæ proponens bonum, & malum; si autem datur novum peccatum sine novâ libertate personali proponente bonum, & malum, ad eoque datur novum peccatum sine novâ libertate personali peccandi, quomodo, quæso, evincunt Adversarii contra Jansenistas, opus contra legem sub ignorantia invincibili commissum non esse peccatum, cum præcipua ratio sit, vel quia implicat peccatum sine libertate peccati, Adversarii autem concedunt novum peccatum sine novâ libertate peccandi; vel quia peccatum debet esse liberum libertate peccati, ita ut non satis sit, ut sit liberum solâ libertate facti, ut egregie P. Thyrs. arguit contra Jansenium? Modò autem idem P. Thyrs. & Adversarii concedunt novum peccatum sine novâ libertate peccati, cum novâ tantum libertate facti: vel quia ad peccatum personale requiritur libertas personalis; Jansenistæ autem dicent dari libertatem personalem, non quidem peccati, sed facti, quæ sicut, juxta Adversarios, satis est ad novum peccatum, ita Jansenistæ dicent hanc satis esse ad peccatum, atque adeo satis esse ad peccatum libertatem personalem facti cum originali libertate peccati: ergo discrimen, quod assignant Adversarii inter se, & Jansenium, cum totum sit pro tempore præterito, suadet potius, & arma ministrat Jansenistis, ut in suo errore persistant.

Dices ignorantiam vincibilem ante annū N. physice præteritam perseverare moraliter in 105: ratione vincibilis, eò ipso quod non sit retractata: ergo si hodie sub tali ignorantia operer contra legem, peccabo peccato novo, etsi non advertam. Sed contra arguet Jansenista: ergo qui non retractavit peccatum originale, quia nihil de eo scit, & operetur contra legem, etsi hic, & nunc non advertat, pecca-

peccabit, quia hæc non advertentia fuit libera in Adam, & non fuit retractata. Contra 2. quia non retractatio non facit, ut ignorantia vincibilis perseveret, sed tantum facit, quod non sit sublata per retractationem: si ergo moraliter perseverat, sequitur, quod cum ignorantia vincibilis in ratione talis constituitur per potentiam proximam cam vincendi; hæc autem potentia proxima vincendi cam ignorantiam culpabilem constituitur necessario per cognitionem intimantem obligationem vincendi illam, & repræsentantem malitiam ipsius ignorantie vincibilis, sequitur, quod si hæc ignorantia culpabilis non cognoscitur hodie, ut culpabilis, nec hodie vinci possit, nec nunc ulla adsit advertentia peccati; sequitur, inquam, quod hodie non perseverabit in esse vincibilis, imò hodie erit invincibilis. Ratio est; quia plus requiritur ad posse vincere, quam ad non posse: ergo ut ignorantia vincibilis perseveret moraliter in esse vincibilis, necesse est, ut perseveret omne constitutivum illius, adeoque levis advertentia peccati; ut autem evadat omnino invincibilis, satis est, ut aliquod desit.

N. 106. Probatur 5. quia implicat, ut quis sit antecederet necessitatus ad peccatum: sed si qui operatur contra legem, peccat, etsi illud operetur sine omni malitie advertentia, & multo magis cum conscientia firmissime judicante esse honestum, ut ait P. Eliz. P. Thyrs. n. 152. antecederet necessitatur ad peccatum: ergo implicat, ut operans contra legem sine omni malitie advertentia peccet. Minor probatur: quia si agit contra legem firmiter judicans esse honestum, peccat, ut volunt Adversarij; & ita peccat, ut non sit nunc in ejus potestate non peccare: si verò non agit, etià peccat, quia agit contra conscientiam firmiter intimantem se debere ita agere: rursum, ut non agat, debet posse non agere: sed firmiter judicans se bene agere agendo contra legem, non potest non agere, ut enim posset non agere, deberet habere judicium, quo judicaret se non peccare non agendo; implicat autem tale judicium, stante firmissimo judicio, quod ita sit agendum; ergo &c. Addo, quod qui habet tale judicium, non potest illud deponere, ille enim error, aut ignorantia nunc vinci non potest, cum autem hoc judicium erroneum præcedat actum liberum voluntatis, eo ipso necessitas se tenet hic, & nunc ex parte potentie, & ita se tenet, ut non possit eam vincere.

N. 107. Confirmo 1. ad hominem contra Palanco, qui qu. 10. n. 26. declarans modum ex S. Th. 5. Th. quo regulariter patrat peccatum, ait ex

S. Thom. adesse in mente duas cognitiones universales, unam superiorem, quæ judicat de agendis per comparationem ad Dei legem, ex. gr. furtum est malum, & est fugiendum; aliam inferiorem, quæ judicat de agendis per comparationem ad commodum, ex. gr. furtum est utile; supposita utraque hæc cognitione, homo est indifferens ad formandum judicium practicum, vel ex ratione superiori, ex. gr. ergo ab hoc opere, quia est furtum, abstinere debeo: vel ex inferiori, ex. gr. ergo ab hoc opere, quia mihi utile est, etsi furtum sit, abstinere non debeo. Peccat autem homo, (ait Palanco) quia format discursum ex ratione universali inferiori, neglecta universali superiori. Hæc paucis mutatis Palanco, cui tamen quoad omnia non assentior; hoc tantum dico, quod si nemo potest regulariter peccare, nisi simul adsint duæ rationes universales, una alliciens ad honestum, & retrahens ab inhonesto, quæ est ratio superior; alia alliciens ad inhonestum, & retrahens ab honesto, quæ est inferior; sequitur, quod quoties aliqua ex his rationibus deest, non possit dari peccatum: ergo cum mentiens hodie ex vincibili ignorantia, quod mendacium non sit peccatum, careat hodie, juxta Palanco, omni advertentia actuali, & scrupulo, quod mendacium sit peccatum, hodie non peccabit.

N. 108. Confirmo 2. ex contradictorijs. Primum est, quod ad novum peccatum non est necessaria nova libertas peccati, satis si detur nova actio cum pleno judicio rationis liberè contra legem commissa; hoc enim repugnat; si enim deliberatè contra legem committitur, vel cognoscitur quod sit contra legem, tunc autem adest nova, aut saltem antiqua libertas peccati: vel non cognoscitur, & sic non est, nisi materialiter contra legem, nam ad peccatum formale necessaria est libertas peccati eo instanti, quo formaliter peccatur, sive sit antiqua perseverans, sive nova. Secundum contra P. Thyrs. n. 55. est quod ait, quod satis sit ad novum peccatum nova libertas facti, & quod libertas peccati præterita perseveret moraliter, adeoque quod non sit necessaria ulla advertentia contra legem; hæc autem sibi repugnant, quia implicat, ut libertas peccati præterita moraliter perseveret, nisi omne ejus constitutivum, adeoque cognitio peccati moraliter perseveret: ergo ad peccatum necessaria semper est advertentia; & quia dum *sect. 6.* rejicit Jansenistas docentes ad formale peccatum satis esse libertatem facti; hoc negat, & vult necessariam esse libertatem peccati; ergo non potest nunc uti impugnata doctrina.

N. 109. Confirmo 3. quia certum per omnes est (ait M. Go-

M. God. M. Godoy tom. I. in 1. p. d. 18. n. 70.) quod si Deus in poenam peccati auferret homini voluntatem, non peccaret postea non diligendo Deum; cur autem, nisi quia licet ablatio voluntatis sit poena peccati praevisa, attamen non potest ea absente dari peccatum? Ergo à pari cum advertentia peccati sit aliquid necessario praequisitum ad peccatum, si hodie ea tollitur, etsi in poenam peccati hesterni, non potest dari hodie novum peccatum.

SECTION III.

Solvuntur argumenta P. Thyrsi allata sectione primâ.

§. I.

Argumenta P. Thyrsi allata sect. I. §. I.

SUMMARIUM.

Però omnes Theologi exponunt vincibilem ignorantiam per tempus praesens, n. 110.

Similiter & damnata, adeoque & ejus contradictoriae, ibid.

Ut ignorantia sit invincibilis, non est necesse, ut antecesserit omne personale exercitium libertatis, n. 111.

Ut perseveret vincibilis, non satis non retractatio, n. 112.

Nec P. Terillus, nec alij à me discordant, n. 113. ad 115.

Obiectio extraordinaria ex Crucifixoribus, ex S. Theresia, ex S. Francisco de Sales, ex M. de Avila, n. 117.

S. Thomas ait Judaeos cognovisse Divinitatem Christi D. n. 118.

Solvo cetera ex D. Theresia, &c. n. 119.

Quo modo obiectum, aut lex, quam volo ignorare, sit peccatum ignorantiae? n. 120.

Ignorantia non est circa ignorantiam, quin hanc cognosco, sed circa legem, aut obiectum, quod volo ignorare, aut nolo scire, n. 121. ad 134.

Peccata dubia, aut oblita, aut occulta veniunt etiam per peccata ignorantiae, n. 122.

Qualiter scienter peccans contra studiositatem, peccat ignoranter? n. 123.

Peccata, quae ad ignorantiam secutura praevidentur, sunt peccata in ignorantia, n. 124.

Volitio ignorandi est formalissime peccatum ignorantiae, n. 125.

Nemo peccat peccato ignorantiae, quin hanc advertat, n. 126.

Non ignoro, sed cognosco peccatum ignorantiae; quod ignoro est, quod cognoscere nolo, ibid.

Plura dantur peccata occulta, & duplex eorum radix, n. 128.

Satis, ut remorsus adsit cum ignorantia, est vincibilis, n. 129.

Synodus Palaestina merito damnavit eam universalem, quia tollit peccata ignorantiae, n. 131.

Ostendo Doctores ab Adversariis citatos stare pro me, n. 132.

Si ignorantia nunc vinci nequit, opus sequens non est novum peccatum, n. 133.

Quae sint peccata ignorantiae, n. 136.

Remorsus alter est intellectus, alter voluntatis; ille in nullo est enormissimo peccatore cessat, n. 137.

Negat S. Bonaventura extinguere, ibid.

AD primum argumentum respondeo N. ferè omnes TT. exponere ignorantiam vincibilem, & invincibilem per tempus praesens, dicentes esse illam, quae vinci non potest, aut potest; quae studio superari non potest, aut potest; quae depelli non potest, aut potest. Rursus, sicut omnes damnatè utuntur praesenti, ita ejus contradictoriae exponendae sunt per tempus praesens, ut dixi sect. 2. §. 5. ubi etiam adduxi S. Augustinum, S. Thomam, & nobiliorum DD. verba; immò dixi ignorantiam nunc vincibilem, aut invincibilem exponi non posse nisi per tempus praesens; alias nunc vincibilis non differret ab heri vincibili, & nunc invincibilis ab heri invincibili. Idem dico ad confirmationem, nego enim, quòd DD. impugnantes Calvinum, Lutherum, Baium, Janenium, per ignorantiam invincibilem intelligant eam, quae praecedat omne liberum libertatis exercitium; nam in confesso apud omnes est, quòd ignorantia ante annum vincibilis potest hodie esse invincibilis, nec tamen praecessit omne liberum voluntatis exercitium: ergo ut ignorantia sit nunc omnino invincibilis, satis est, ut nunc antecedit tale opus liberum, & talis sit, ut nunc deponi moraliter non possit; id est, ut non cognoscā me teneri eam deponere. Similiter nego, quòd ut hodie peccatum formaliter, satis sit quòd heri potuerim, & noluerim cognoscere, an sit peccatum; & hodie non retractaverim: dico enim, praeter non retractationem, necessarium esse influxum aliquem voluntarium liberum perseverantem, positum sub ignorantia heri vincibili, & influentem in tale opus hodiernum. Immo dico hoc ipsum tantum satis esse, ut opus hodiernum imputetur ad peccatum; ut autem sit novum peccatum, necessaria est aliqua nova advertentia peccati, & nova libertas peccati, ut dixi §. & 6. conclus. Ad P. Terillum, dico, quòd P. Terill. non vult nisi, quòd, qui ex priori culpa non retractat in hanc incogitantiam venerit, peccat quidem hodie, quòd & ego dico; attamen non peccat